

CURSUL 6 - Bazele teoretice ale testării circuitelor

Elemente de calcul diferențial discret

Utilizarea diferenței Boole-ene, inițial în teoria codurilor și apoi în studiul funcțiilor binare de variabile binare a condus la dezvoltarea unui aparat matematic similar celui din calculul diferențial clasic. Acest aparat matematic a fost numit, datorită acestei similitudini, *calcul diferențial discret*.

Aplicațiile calculului diferențial discret, între altele, sunt deosebit de interesante în teoria testării circuitelor de comutație, în optimizarea booleană a rețelelor combinaționale multi-nivel (calculul termenilor interni nespecificați de observabilitate), dar și în proiectarea și optimizarea circuitelor VLSI construite cu porți SAU-EXCLUSIV, în sinteza circuitelor cu bune proprietăți de testabilitate etc.

6.1 Definiții și notații

Fie f o funcție binară scalară de n variabile binare: $f: B^n \rightarrow B$. Domeniul de definiție al funcției f conține 2^n vectori, fiecare cu n componente binare, de forma $\mathbf{x} = (x_{n-1}, x_{n-2}, \dots, x_0)$. Vom considera vectorii \mathbf{x} ordonați lexicografic, astfel fiecărui vector \mathbf{x} îi asociem un număr natural j de forma:

$$j = 2^{n-1}x_{n-1} + 2^{n-2}x_{n-2} + \dots + 2^0x_0. \quad (6.1)$$

În relația (6.1) expresia din dreapta semnelui egal este calculată ajutorul operatorilor aritmetici tradiționali. Este făcută această precizare deoarece în continuare semnul plus și juxtapunerea vor fi folosite, din motive de simplitate a scrierii, cu sensul de reuniune (disjuncție sau sumă logică) respectiv intersecție (conjuncție sau produs logic), exceptând cazul în care se precizează, așa cum s-a procedat anterior, explicit un alt sens. Relația (6.1) vine să asocieze unui minterm \mathbf{x} un număr natural j unic. În continuare, se va realiza și corespondența inversă: cu ajutorul exponențierii binare scalare se va asocia unui număr natural un minterm unic.

Definiția 6.1. Fie a și x două variabile binare, atunci *exponențierea binară* cu baza x și argument a este dată de expresia:

$$x^{(a)} = x \oplus a' \quad (6.2)$$

unde semnul \oplus reprezintă suma modulo-2 (disjuncția exclusivă) iar a' este notația pentru a complementat.

Se observă că folosind proprietățile sumei modulo-2 se poate deduce cu ușurință:

$$x^{(1)} = x \text{ și } x^{(0)} = x'.$$

În continuare folosind definiția exponențierii binare se introduc două notații. Astfel dacă \mathbf{x} este o variabilă vectorială cu n ranguri iar j este un număr natural cuprins între 0 și 2^n-1 , inclusiv capetele, în baza 2 numărul j se scrie $\mathbf{j}=(j_{n-1} j_{n-2} \dots j_0)_2$, atunci *exponențierea scalară* este conjuncția:

$$\mathbf{x}^{(\mathbf{j})} = \bigwedge_{k=1}^n x_{n-k}^{(j_{n-k})}$$

Prin această operație de exponențiere scalară, se remarcă faptul că se pot genera mintermi corespunzători numerelor j .

Spre deosebire de exponențierea binară scalară care generează un termen produs, un minterm, *exponențierea binară vectorială* a variabilei \mathbf{x} la exponentul \mathbf{j} , produce vectorul notat astfel:

$$(\mathbf{x}^{(\mathbf{j})}) = (x_{n-1}^{(j_{n-1})}, x_{n-2}^{(j_{n-2})}, \dots, x_0^{(j_0)})$$

cu alte cuvinte vectorul acesta reprezintă punctul din B^n corespunzător numărului natural j .

Definiția 6.2 Fie a și x două variabile binare, atunci *exponențierea normală* în baza x și argument a se calculează astfel:

$$x^1 = x, \text{ dacă } a \text{ are valoarea } 1 \text{ și} \tag{6.3}$$

$$x^0 = 1, \text{ dacă } a \text{ are valoarea } 0. \tag{6.3'}$$

Exponențierea normală se mai numește și *exponențiere inelară* deoarece poate fi privită ca o exponențiere în inelul construit peste mulțimea B cu două elemente și înzestrată cu o legea aditivă (suma modulo-2) și cu o lege multiplicativă (intersecția): $B(\oplus, \bullet)$.

Similar exponențierii binare, se pot introduce alte două notații folosind aceleași precizări ca și mai înainte. *Exponențierea normală scalară* este conjuncția:

$$\mathbf{x}^{\mathbf{j}} = \bigwedge_{k=1}^n x_{n-k}^{j_{n-k}}$$

iar *exponențierea normală vectorială* a variabilei \mathbf{x} la exponent \mathbf{j} este vectorul:

$$(\mathbf{x}^{\mathbf{j}}) = (x_{n-1}^{j_{n-1}}, x_{n-2}^{j_{n-2}}, \dots, x_0^{j_0})$$

Exponențierea normală scalară acționează ca un filtru taie-toate acele variabile pentru care exponentul este nul, în timp ce exponențierea normală vectorială calculează un vector ce are o parte din componente nominalizate cu valoarea 1.

Exponențierea normală (inelară) este adesea, din motive de exprimare ușoară, referită (simplu) și ca exponențiere.

Dacă \mathbf{x} este un vector binar din B^5 , spre exemplu, atunci $\mathbf{x}^{(10)}=x_4'x_3x_2'x_1x_0'$, adică un minterm, (deoarece $10=(01010)_2$ pe 5 ranguri), iar $(\mathbf{x})^{(10)}=(x_4', x_3, x_2', x_1, x_0')$ și pentru exponențierea normală se obține: $\mathbf{x}^{10}=x_3x_1$ iar $(\mathbf{x})^{10}=(1, x_3, 1, x_1, 1)$.

6.2 Derivate discrete

În continuare definiția 6.3 oferă cea mai simplă metodă de calcul direct a derivatei discrete pentru o funcție binară de variabile binare.

Definiția 6.3 Derivata discretă a funcției f în raport cu variabila x_i , $0 \leq i \leq n$, este dată de expresia:

$$\frac{df}{dx_i} = f(x_{n-1}, \dots, x_{i+1}, 1, x_{i-1}, \dots, x_0) \oplus f(x_{n-1}, \dots, x_{i+1}, 0, x_{i-1}, \dots, x_0)$$

Aplicarea iterativă a derivatei discrete, în raport cu anumite variabile conduce la necesitatea definirii derivatei discrete în raport cu o submulțime a mulțimii variabilelor funcției f .

Fie $\mathbf{x}=(x_2, x_1)$ o partiție a vectorului \mathbf{x} , astfel încât \mathbf{x}_1 să conțină primele t variabile din \mathbf{x} începând cu x_0 (eventual renumerotând variabilele).

Definiția 6.4 Derivata discretă a funcției f în raport cu \mathbf{x}_1 este funcția:

$$\frac{df}{d\mathbf{x}_1} = \frac{d}{dx_0} \left(\frac{d}{dx_1} \left(\dots \left(\frac{df}{dx_{t-1}} \right) \dots \right) \right)$$

Derivata discretă are un număr mare de proprietăți matematice. În continuare sunt enumerate unele dintre cele mai importante proprietăți ale derivatei discrete și anume cele legate de domeniul proiectării și testării subsistemelor digitale.

$$\frac{df}{dx_i} = 0 \Rightarrow f = f(x_{n-1}, \dots, x_{i+1}, x_{i-1}, \dots, x_0)$$

(6.4)

$$\frac{d(f')}{dx_i} = \frac{df}{dx_i}$$

(6.5)

$$\frac{df}{dx_i} = \frac{df}{dx_i}$$

(6.6)

$$\frac{d(f \oplus g)}{dx_i} = \frac{df}{dx_i} \oplus \frac{dg}{dx_i}$$

(6.7)

$$\frac{d(f \cdot g)}{dx_i} = \frac{df}{dx_i} \cdot g \oplus \frac{dg}{dx_i} \cdot f \oplus \frac{df}{dx_i} \cdot \frac{dg}{dx_i}$$

(6.8)

$$\frac{d(f + g)}{dx_i} = \frac{df}{dx_i} \oplus \frac{dg}{dx_i} \oplus \frac{d(f \cdot g)}{dx_i}$$

(6.9)

$$\frac{d}{dx_i} \left(\frac{df}{dx_i} \right) = 0 \tag{6.10}$$

$$\frac{d}{dx_i} \left(\frac{df}{dx_j} \right) = \frac{d}{dx_j} \left(\frac{df}{dx_i} \right) \tag{6.11}$$

6.3 Dezvoltări canonice disjunctiv-exclusive ale funcțiilor binare de n variabile binare

Se consideră dezvoltarea canonică disjunctivă (Shanon) a funcției f :

$$f(\mathbf{x}) = f(\mathbf{x} = 0) \cdot \mathbf{x}^{(0)} + f(\mathbf{x} = 1) \cdot \mathbf{x}^{(1)} + \dots + f(\mathbf{x} = 2^{n-1}) \cdot \mathbf{x}^{(2^{n-1})} \tag{6.12}$$

Ținând cont că termenii în x sunt disjuncți, relația (1.12) se poate rescrie astfel:

$$f(\mathbf{x}) = f(\mathbf{x} = 0) \cdot \mathbf{x}^{(0)} \oplus f(\mathbf{x} = 1) \cdot \mathbf{x}^{(1)} \oplus \dots \oplus f(\mathbf{x} = 2^{n-1}) \cdot \mathbf{x}^{(2^{n-1})} \tag{6.13}$$

În continuare forma (6.13) se va numi dezvoltarea canonică disjunctiv-exclusivă a funcției f .

Pentru o mai bună introducere a unei propoziții importante care urmează a fi enunțată, se consideră următorul exemplu:

Exemplul 6.1 Fie o funcție binară g de o singură variabilă binară. Aplicând dezvoltarea canonică disjunctiv-exclusivă, pentru acest caz particular și substituind în dezvoltarea obținută literalul x' prin $x \oplus 1$, se observă că se poate ajunge la expresia:

$$g(x) = g(0) \oplus (g(0) \oplus g(1))x$$

Utilizând definiția derivatei discrete, egalitatea anterioară se poate rescrie (6.14):

$$g(x) = g(0) \oplus \frac{dg}{dx} x \tag{6.14}$$

Printr-un procedeu similar, dar grupând altfel, se poate obține și relația (6.15):

$$g(x) = g(1) \oplus \frac{dg}{dx} x' \tag{6.15}$$

În relațiile (6.14) și (6.15) se poate remarca faptul că derivata discretă este o constantă (funcția g este dependentă doar de o singură variabilă).

Se poate observa că relațiile (6.14) și (6.15) se pot aplica și unor funcții de două sau mai multe variabile. În acest caz procedeul se aplică după una (oarecare) dintre variabilele funcției, dar derivata discretă calculată nu mai este o constantă.

Relațiile (6.14) și (6.15) se pot denumi, din cauza asemănării evidente, dezvoltări Taylor în 0 și respectiv în 1 ale funcției g . Propoziția următoare, atribuită lui S.B. Akers, cuprinde generalizarea relațiilor (6.14) și (6.15). În toate referințele această teoremă este enunțată fără demonstrație. În continuare este prezentată o demonstrație, prin inducție completă, realizată de autor. Realizarea demonstrației a fost necesară în mod deosebit pentru evitarea confuziilor legate de convențiile de notație, adeseori presupuse cunoscute implicit dar, totuși, variabile de la o școală la alta.

Propoziția 6.1 (S.B. Akers)

Dezvoltarea Taylor a unei funcții f , într-un punct $\mathbf{k}=(k_{n-1},k_{n-2},\dots,k_0)$ din domeniul B^n , este dată de relația:

$$f(\mathbf{x}) = f(\mathbf{k}) \oplus \left(\bigoplus_{i=0}^n \frac{df}{dx_i} \Big|_{\mathbf{x}=\mathbf{k}} \cdot x_i^{(k_i')} \right) \oplus \left(\bigoplus_{0 < i < j} \frac{df}{dx_i dx_j} \Big|_{\mathbf{x}=\mathbf{k}} \cdot x_i^{(k_i')} x_j^{(k_j')} \right) \oplus \dots \oplus \frac{df}{dx_0 dx_1 \dots dx_{n-1}} \cdot x_0^{(k_0')} x_1^{(k_1')} \dots x_{n-1}^{(k_{n-1}')} . \tag{6.16}$$

Demonstrație

Demonstrația se va face prin inducție completă după n , numărul de variabile al funcției f . Considerând relațiile (6.14) și (6.15) acestea se pot scrie unitar utilizând exponențierea binară astfel:

$$f(x) = f(k) \oplus \frac{df}{dx} \cdot x^{(k')} . \tag{i}$$

Cu aceasta se poate considera că verificarea propoziției pentru $n = 1$ este realizată.

Se presupune în continuare că relația (6.16) este verificată pentru orice funcție f care depinde de cel mult $n-1$ variabile și în baza acestei ipoteze se demonstrează că relația (6.16) se verifică și pentru funcții cu n variabile.

Fie f o funcție de n variabile și fie $\mathbf{x} = (x_{n-1}, x_{n-2}, \dots, x_0)$ vectorul variabilelor sale. Fie \mathbf{k} din B^n punctul în care se calculează dezvoltarea funcției f .

Asupra vectorului \mathbf{x} se efectuează o partiție de forma: $\mathbf{x} = (x_{n-1}, \mathbf{x}_0)$, unde \mathbf{x}_0 este un vector cu $n-1$ componente: $\mathbf{x}_0 = (x_{n-2}, x_{n-3}, \dots, x_0)$. Deci se poate scrie $f(\mathbf{x}) = f(x_{n-1}, \mathbf{x}_0)$. Funcției f îi putem aplica o dezvoltare în raport numai cu variabila x_{n-1} , în punctul $x_{n-1} = k_{n-1}$, astfel:

$$f(x_{n-1}, \mathbf{x}_0) = f(k_{n-1}, \mathbf{x}_0) \oplus \frac{df(x_{n-1}, \mathbf{x}_0)}{dx_{n-1}} \cdot x_{n-1}^{(k_{n-1}')} . \tag{ii}$$

În relația obținută au apărut doi termeni, fiecare depinzând de $n-1$ variabile: $f(k_{n-1}, \mathbf{x}_0)$ și $\frac{df(x_{n-1}, \mathbf{x}_0)}{dx_{n-1}}$.

Acestor termeni li se poate aplica ipoteza de inducție într-un punct $\mathbf{k}_0=(k_{n-2}, k_{n-3}, \dots, k_0)$ din B^{n-1} , astfel încât punctul \mathbf{k} din B^n este $\mathbf{k} = (k_{n-1}, \mathbf{k}_0)$:

$$\begin{aligned}
 f(k_{n-1}, \mathbf{x}_0) &= f(k_{n-1}, \mathbf{k}_0) \oplus \left(\bigoplus_{i=0}^{n-2} \frac{df(k_{n-1}, \mathbf{x}_0)}{dx_i} \Big|_{\mathbf{x}_0=\mathbf{k}_0} \cdot x_i^{(k_i')} \right) \oplus \left(\bigoplus_{j>i=0}^{n-2} \frac{df(k_{n-1}, \mathbf{x}_0)}{dx_i dx_j} \Big|_{\mathbf{x}_0=\mathbf{k}_0} \cdot x_i^{(k_i')} x_j^{(k_j')} \right) \oplus \dots \\
 &\dots \oplus \frac{df(k_{n-1}, \mathbf{x}_0)}{dx_0 dx_1 \dots dx_{n-2}} \cdot x_0^{(k_0')} x_1^{(k_1')} \dots x_{n-2}^{(k_{n-2}')}, \tag{iii}
 \end{aligned}$$

respectiv:

$$\begin{aligned}
 \frac{df(x_{n-1}, \mathbf{x}_0)}{dx_{n-1}} \cdot x_{n-1}^{(k_{n-1}')} &= \left(\frac{df(x_{n-1}, \mathbf{x}_0)}{dx_{n-1}} \Big|_{\mathbf{x}_0=\mathbf{k}_0} \oplus \left(\bigoplus_{i=0}^{n-2} \frac{df(x_{n-1}, \mathbf{x}_0)}{dx_{n-1} dx_i} \Big|_{\mathbf{x}_0=\mathbf{k}_0} \cdot x_i^{(k_i')} \right) \oplus \right. \\
 &\left. \oplus \left(\bigoplus_{j>i=0}^{n-2} \frac{df(x_{n-1}, \mathbf{x}_0)}{dx_{n-1} dx_i dx_j} \Big|_{\mathbf{x}_0=\mathbf{k}_0} \cdot x_i^{(k_i')} x_j^{(k_j')} \right) \oplus \dots \oplus \frac{df(x_{n-1}, \mathbf{x}_0)}{dx_{n-1} dx_0 dx_1 \dots dx_{n-2}} \cdot x_0^{(k_0')} x_1^{(k_1')} \dots x_{n-2}^{(k_{n-2}')} \right) x_{n-1}^{(k_{n-1}')}. \tag{iv}
 \end{aligned}$$

Sumând modulo-2 relațiile (iii) și (iv), și ținând cont că $f(k_{n-1}, \mathbf{k}_0) = f(\mathbf{k})$ se obține, după gruparea convenabilă a termenilor, egalitatea:

$$\begin{aligned}
 f(\mathbf{k}) \oplus \frac{df(x_{n-1}, \mathbf{x}_0)}{dx_{n-1}} x_{n-1}^{(k_{n-1}')} &= f(\mathbf{k}) \oplus \left(\left(\bigoplus_{i=0}^{n-2} \frac{df(k_{n-1}, \mathbf{x}_0)}{dx_i} \Big|_{\mathbf{x}_0=\mathbf{k}_0} \cdot x_i^{(k_i')} \right) \oplus \frac{df(x_{n-1}, \mathbf{x}_0)}{dx_{n-1}} \Big|_{\mathbf{x}_0=\mathbf{k}_0} x_{n-1}^{(k_{n-1}')}) \oplus \right. \\
 &\oplus \left(\left(\bigoplus_{j>i=0}^{n-2} \frac{df(k_{n-1}, \mathbf{x}_0)}{dx_i dx_j} \Big|_{\mathbf{x}_0=\mathbf{k}_0} \cdot x_i^{(k_i')} x_j^{(k_j')} \right) \oplus \left(\bigoplus_{i=0}^{n-2} \frac{df(x_{n-1}, \mathbf{x}_0)}{dx_{n-1} dx_i} \Big|_{\mathbf{x}_0=\mathbf{k}_0} \cdot x_{n-1}^{(k_{n-1}')} x_i^{(k_i')} \right) \right) \oplus \dots \\
 &\dots \oplus \frac{df(x_{n-1}, \mathbf{x}_0)}{dx_0 dx_1 \dots dx_{n-1}} \cdot x_0^{(k_0')} x_1^{(k_1')} \dots x_{n-1}^{(k_{n-1}')}. \tag{v}
 \end{aligned}$$

Acum se observă cu ușurință ca relația (v) este identică cu relația (6.16) și demonstrația este încheiată.

Pentru o mai mare ușurință în manevrarea formulei (6.16) aceasta se poate rescrie, mai compact, folosind ca argument al funcției f punctul în care se calculează derivata discretă, astfel:

$$f(\mathbf{x}) = \bigoplus_{j=0}^{2^n-1} \frac{df(\mathbf{x} = \mathbf{k})}{d\mathbf{x}^j} \cdot (\mathbf{x} \oplus \mathbf{k})^j \tag{6.17}$$

În continuare, folosind forma (6.17), se pot deduce câteva proprietăți interesante .

Corolarul 6.1

Fie \mathbf{x} un vector cu n componente binare și fie $\mathbf{x} = (\mathbf{x}_1, \mathbf{x}_0)$ o partiție a sa unde \mathbf{x}_0 cuprinde primele m variabile ($m \leq n$) din \mathbf{x} (eventual re-numerotând). Dezvoltarea Taylor în raport cu \mathbf{x}_0 , în jurul unui punct \mathbf{i}_0 din spațiul B^m , pentru funcția f este:

$$f(\mathbf{x}) = \bigoplus_{j=0}^{2^m-1} \frac{df(\mathbf{x}_0 = \mathbf{i}_0)}{d\mathbf{x}_0^j} \cdot (\mathbf{x}_0 \oplus \mathbf{i}_0)^j \quad (6.18)$$

Corolarul 6.2

În relația (6.17) se poate observa că substituind \mathbf{x} prin $\mathbf{x} \oplus \mathbf{k}$ se obține:

$$f(\mathbf{x} \oplus \mathbf{k}) = \bigoplus_{j=0}^{2^n-1} \frac{df(\mathbf{x} = \mathbf{k})}{d\mathbf{x}^j} \cdot \mathbf{x}^j \quad (6.19)$$

Dacă se însumează modulo-2 relațiile (6.17) și (6.19), se obține următorul rezultat:

$$f(\mathbf{x}) \oplus f(\mathbf{x} \oplus \mathbf{k}) = \bigoplus_{j=0}^{2^n-1} \frac{df(\mathbf{x} = \mathbf{k})}{d\mathbf{x}^j} \cdot \mathbf{k}^j \quad (6.20)$$

Corolarul 6.3

Remarcând faptul că relația (6.17) este o identitate în raport cu \mathbf{k} , după o prealabilă interschimbare a variabilei \mathbf{x} prin \mathbf{k} , se obține:

$$f(\mathbf{x}) \oplus f(\mathbf{k}) = \bigoplus_{j=1}^{2^n-1} \frac{df(\mathbf{x})}{d\mathbf{x}^j} \cdot (\mathbf{k} \oplus \mathbf{x})^j \quad (6.21)$$

Formele de dezvoltare Taylor mai sunt cunoscute în literatură și sub numele de *forme canonice Reed-Muller* (RMCF), iar vectorul, punctul, \mathbf{k} din B^n în jurul căruia se face dezvoltarea este numit *vector de polarizare*.

Se observă cu ușurință că atunci când în vectorul \mathbf{k} componenta de rang j este nulă, corespunzător acesteia variabila de rang j se dezvoltă în zero și în consecință dezvoltarea Taylor va cuprinde variabila de rang j doar în forma directă. Complementar, atunci când în vectorul \mathbf{k} componenta de rang j este nenulă, dezvoltarea Taylor va cuprinde doar forma complementată (negată) a variabilei de rang j .

Exemplul 6.2 Se consideră funcția:

$$f(x_2, x_1, x_0) = x_0' x_1' x_2' + x_0 x_1' x_2' + x_0 x_1 x_2 + x_0' x_1 x_2.$$

Se va calcula dezvoltarea disjunctiv-exclusivă (6.17) a funcției pentru punctul $\mathbf{k} = 4$ ($x_2 = 1, x_1 = 0$ și $x_0 = 0$, deci $\mathbf{x} \oplus \mathbf{k} = (x_2', x_1, x_0)$). Termenii produs sunt:

$$j \quad (j_4 j_2 j_0) \quad (\mathbf{x} \oplus \mathbf{k})^j = (x_2', x_1, x_0)^j$$

0	(0 0 0)	1
1	(0 0 1)	x_0
2	(0 1 0)	x_1
3	(0 1 1)	x_1x_0
4	(1 0 0)	x_2'
5	(1 0 1)	$x_2'x_0$
6	(1 1 0)	$x_2'x_1$
7	(1 1 1)	$x_2'x_1x_0$

Funcția $f(x_2, x_1, x_0)$, în punctul $\mathbf{x} = 4$, are valoarea 0.

Determinarea derivatelor discrete conduce la expresiile:

$$\frac{df}{dx_0} = x_2; \frac{df}{dx_1} = 1; \frac{df}{dx_2} = x_0'; \frac{df}{dx_0 dx_1} = 0; \frac{df}{dx_0 dx_2} = 1; \frac{df}{dx_1 dx_2} = 0; \frac{df}{dx_0 dx_1 dx_2} = 0;$$

După calcularea tuturor coeficienților constituiți din valorile derivatelor discrete în punctul $\mathbf{x}=4$, dezvoltarea disjunctiv-exclusivă care se obține, conform **Propoziției 6.1**, este:

$$f(x_2, x_1, x_0) = x_0 \oplus x_1 \oplus x_2' \oplus x_0 x_2'.$$

Privitor la calculul coeficienților constituiți din valorile derivatelor discrete se pot face următoarele considerații.

Deoarece în dezvoltarea (6.17) sunt necesare doar valorile derivatelor discrete în punctul $\mathbf{x} = \mathbf{k}$, calculul coeficienților dezvoltării se poate desfășura mult mai eficient (mai ales în calcul automat) pornind de la vectorul de valori al funcției f (metoda este dezvoltată în continuare). Calculul formal al derivatelor discrete este fezabil doar pentru exemple de complexitate mică dar are avantajul independenței de punctul de dezvoltare.

6.4 Derivate discrete ale funcțiilor compuse

Considerăm o funcție binară vectorială \mathbf{g} de n variabile binare:

$$\mathbf{g} : B^n \rightarrow B^m$$

$$\mathbf{g}(\mathbf{x}) = (g_{m-1}(\mathbf{x}), g_{m-2}(\mathbf{x}), \dots, g_0(\mathbf{x})), \quad \mathbf{x} \in B^n;$$

și fie f o funcție binară de m variabile binare:

$$f : B^m \rightarrow B,$$

iar h este funcția compusă

$$h : B^n \rightarrow B,$$

$$h(\mathbf{x}) = f \circ \mathbf{g}(\mathbf{x}).$$

Propoziția următoare enunță modul de derivare discret al funcțiilor compuse.

Formula de calcul corespunzătoare, este adeseori numită formula de derivare în lanț (“*chain rule*”) și este demonstrabilă folosind **Propoziția 6.1**.

Propozitia 6.2 Derivata discretă a funcției h în raport cu variabila x_i este dată de expresia:

$$\begin{aligned} \frac{dh}{dx_i} = & \left(\bigoplus_{0 \leq j}^{m-1} \frac{df}{dg_j} \cdot \frac{dg_j}{dx_i} \right) \oplus \left(\bigoplus_{0 \leq j < k}^{m-1} \frac{df}{dg_j dg_k} \cdot \frac{dg_j}{dx_i} \cdot \frac{dg_k}{dx_i} \right) \oplus \dots \\ & \oplus \frac{df}{dg_0 dg_1 \dots dg_{m-1}} \cdot \frac{dg_0}{dx_i} \cdot \frac{dg_1}{dx_i} \dots \frac{dg_{m-1}}{dx_i} \end{aligned} \quad (6.22)$$

Se poate construi o demonstrație a formulei de calcul a derivatei compuse dezvoltând disjunctiv-exclusiv (6.17), într-un punct g , funcția h . Derivând discret în raport cu variabila x_i , în ambii membri dezvoltării și grupând convenabil se obține formula de calcul (6.22).